

**Татарстан Республикасы Азнакай муниципаль районы
Микулино авыл жирлеге Советы
КАРАРЫ**

Микулино авылы

№63

« 04 » 09. 2017.

Татарстан Республикасы Азнакай
муниципаль районының Микулино
авыл жирлеге Советы каары белән расланган
Азнакай муниципаль районының «Микулино
авыл жирлеге» муниципаль берәмлекенең
Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә
үзгәрешләр кертү турында
2014 елның 24 гыйнварындагы 91 номерлы
(2016 елның 19 декабрендәге 44 номерлы
каарлар редакциясендә)

Муниципаль норматив хокукий актларны Россия Федерациясе Шәһәр
төзелеше кодексына туры китерү максатларында,

Микулино авыл жирлеге Советы каарар кабул итте:

1. Татарстан Республикасы Азнакай муниципаль районының Микулино
авыл жирлеге Советы каары белән расланган Азнакай муниципаль районының
«Микулино авыл жирлеге» муниципаль берәмлекенең Жирдән файдалану һәм
төзелеш кагыйдәләренә (2014 елның 24 гыйнварындагы 91 номерлы (2016 елның
19 декабрендәге 44 номерлы каарлар редакциясендә) тубәндәгә үзгәрешләрне
кертергә:

«4.1 бүлек. Территорияне планлаштыру документларын өзөрләү

**16.1 статья. Территорияне планлаштыру документлары турында гомуми
нигезләмәләр**

1. Территорияне планлаштыру документларын билгеләү һәм төрләре
Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында билгеләнә.

2. Территорияне планлаштыру документларын өзөрләү « Микулино авыл
жирлеге» муниципаль берәмлеге территорииясенең тотрыклы үсешен тәэммин итү,
шул исәптән планлаштыру структурасы элементларын аерып чыгару, жир
кишәрлекләре чикләрен билгеләү, капиталь төзелеш объектларын планлаштырып
урнаштыру зоналары чикләрен билгеләү максатларында гамәлгә ашырыла.

3. Капиталь төзелеш объектларын территориине комплекслы һәм тотрыклы
үстерү эшчәнлеген гамәлгә ашыру күздә тотылмаган территорииягә карата
урнаштыру максатларында территориине планлаштыру документларын өзөрләү,
әлеге статьяның 4 өлешендә курсәтелгән очраклардан тыш, таләп ителми.

4. Капиталь төзелеш объектларын урнаштыру максатларында территориине
планлаштыру документларын өзөрләү тубәндәгә очракларда мәжбүри:

1) федераль, региональ яисә жирле әһәмияттәге капиталь төзелеш
объектларын урнаштыруга бәйле рәвештә дәүләт яисә муниципаль ихтыяҗлар
өчен жир кишәрлекләрен тартып алу кирәк;

2) кызыл линияләр билгеләү, үзгәрту яисә гамәлдән чыгару кирәк;
3) жир законнары нигезендә жир кишәрлекләре төзү территорияне ызанлау проекты нигезендә генә гамәлгә ашырылган очракта жир кишәрлекләре төзергә кирәк;

4) линияле объектны төзү, реконструкцияләү (линия объектын урнаштыру дәүләт яисә муниципаль милектәге жирләрдә яисә жир кишәрлекләрендә планлаштырылган очрактан тыш һәм мондый линияле объектны урнаштыру өчен дәүләт милкендәге яисә муниципаль милектәге жир кишәрлекләрен бирү һәм сервитутлар билгеләү таләп ителми) планлаштырыла. Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан линия объектын төзү, реконструкцияләү өчен территорияне планлаштыру документларын әзерләү таләп ителмәгән башка очраклар билгеләнергә мөмкин

5. Территорияне планлаштыру документларының төрләре түбәндәгеләр:

- 1) территорияне планлаштыру проекты;
- 2) территорияне ызанлау проекты.

6. Чикләрендә территорияне комплекслы һәм тотрыкли үстерү эшчәнлеген гамәлгә ашыру күздә тотылмаган территориягә карата линия объектларын урнаштыру планлаштыру проектын әзерләмичә территорияне ызанлау проектын әзерләү рәхсәт ителә, әлеге Кагыйдәләрнәң 16.3 статьясындағы 2 өлешендә караплан максатларда.

7. Территорияне планлаштыру документларын әзерләү әлеге Территориаль зоналар кагыйдәләре һәм (яисә) муниципаль берәмлекнәң «Микулино авыл жирлеге» генераль планы белән билгеләнгән планлаштырыла торган структуралың бер яисә берничә чиктәш элементына карата гамәлгә ашырыла.

8. Территорияне планлаштыру документларының график өлешен әзерләү түбәндәгеләр гамәлгә ашырыла:

1) күчемсез мәлкәтнәң бердәм дәүләт реестрын алып бару өчен кулланыла торган координаталар системасы нигезендә;

2) цифрлы топографик карталардан, цифрлы топографик планнардан файдаланып, таләпләр вәкаләтле федераль башкарма хакимият органы тарафыннан билгеләнә.

9. Территорияне планлаштыру документларын әзерләү әлеге статьяның 10 өлеше нигезендә караплан очракларда инженерлық эзләнуләренән материаллары һәм нәтижәләре нигезендә гамәлгә ашырыла.

10. Территорияне планлаштыру документларын әзерләү өчен кирәклे инженер эзләнуләре төрләре, аларны үтәү тәртибе, шулай ук аларны үтәү таләп ителә торган очраклар Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә.

11. Башкарма комитет каары нигезендә эшләнә торган территорияне планлаштыру документларын әзерләү тәртибе Россия Федерациясе Шәһәр төzelеше кодексында, әлеге Кагыйдәләрнәң 16.5 статьясында билгеләнә.

16.2 статья. Территорияне планлаштыру проекты

1. Территорияне планлаштыру проектларын әзерләү планлаштыру структурасы элементларын бүлеп бирү, гомуми файдаланудагы территорияләр чикләрен билгеләү, капиталь төzelеш объектларын планлаштырып урнаштыру зоналары чикләрен билгеләү, территорияне планлаштырыла торган үстерүнен характеристикасын һәм чиратын билгеләү өчен гамәлгә ашырыла.

2. Территорияне планлаштыру проектларының составы һәм эчтәлеге Россия Федерациясе Шәһәр төzelеше кодексы, Татарстан Республикасы законнары һәм башка норматив хокукий актлары белән билгеләнә.

3. Урам-юл чөлтөренең гамәлдәге планлаштыру структурасы төзелгән яисә реконструкцияләнгән, төрле билгеләнештәге жир кишәрлекләре чикләрен төгәлләштерелгән очракта территорияне планлаштыру проекты ике этапта эшләнергә мөмкин.

Беренче этапта территорияне үстерү буенча принципиаль каарларны алдан килештерү өчен, алга таба планировка проектын эшкәртүне һәм эшкәртүне төшереп калдыру максатында планировка эскизы эшләнә.

Әзерләнгән проект планлаштыру эскизы Башкарма комитет тарафыннан каралырга тиеш.

Икенче этапта әлеге статьяның 2 өлеше нигезендә билгеләнгән составта планлаштыру проектын эшләү гамәлгә ашырыла.

4. Территорияне планлаштыру проекты территорияне ызанлау проектын әзерләү өчен нигез булып тора, моңа әлеге Кагыйдәләрнең 16.1 статьясындағы 6 өлешендә каралган очраклар керми.

16.3 статья. Территорияләрне ызанлау проектлары

1. Территорияне ызанлау проектын әзерләү планлаштырыла торган структураның бер яисә берничә катнаш элементы чикләрендә урнашкан территориягә карата, жирләрдән файдалану һәм территориаль зона төзү кагыйдәләренең һәм (яисә) төзелешнең билгеле бер чикләре чикләрендә һәм «Микулино авыл жирлеге» муниципаль берәмлекенең генераль планы белән билгеләнгән чикләр чикләрендә гамәлгә ашырыла.

2. Территорияне ызанлау проектын әзерләү түбәндәгеләр өчен гамәлгә ашырыла:

1) төзелә торган һәм үзгәртелә торган жир кишәрлекләренең чикләре урынын билгеләү;

2) яңа капиталъ төзелеш объектларын урнаштыру планлаштырылмаган төзелеш территорияләре өчен, шулай ук территорияләр чикләрендә урнашкан жир кишәрлекен төзүгә, үзгәртүгә һәм (яисә) үзгәртүгә бәйле рәвештә қызыл линияләр урнаштыру, үзгәртү, туктату өчен, территорияне комплекслы һәм тотрыклы үстерү буенча эшчәнлекне гамәлгә ашыру күздә тотылмаган төзелеш территорияләре өчен қызыл линияләр билгеләү, үзгәртү, юкка чыгару, мондый билгеләү, үзгәртү гомуми файдаланудагы территориянең чикләрен үзгәртүгә китерерлек итеп, территорияне комплекслы һәм тотрыклы үстерү эшчәнлекен гамәлгә ашыру күздә тотылмаган.

3. Территорияләрне ызанлау проектларын әзерләү территорияләрне планлаштыру проектлары составында яисә аерым документ рәвешендә гамәлгә ашырыла.

4. Территорияне ызанлау проектларының составы һәм эчтәлеге Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы, Россия Федерациясе законнары һәм Татарстан Республикасының башка норматив хокукий актлары белән билгеләнә.

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы нигезендә территорияне ызанлау проектын әзерләгәндә булдырыла торган һәм (яисә) үзгәртелә торган жир кишәрлекләренең чикләре урынын билгеләү эшчәнлекнең конкрет төрләре өчен жир кишәрлекләре бүлеме нормалары һәм шәһәр төзелеше регламентларында, федераль законнарда һәм Россия Федерациясе субъектлары законнарында, техник регламентларда, кагыйдәләр жыелмаларында билгеләнгән барлыкка килә торган һәм (яисә) үзгәртелә торган жир кишәрлекләренә карата башка таләпләр нигезендә гамәлгә ашырыла.

Территорияне ызанлау проектын эшләү гамәлдә булу вакыты чыкмаган территориянең кадастр планында жир кишәрлекенең яисә жир кишәрлекләренең

расланган урнашу схемасы нигезендә жир кишәрлекләре булдыру құздә төтылган территория чикләренә карата башкарылса, территорияне ызанлауның әлеге проектындағы жир кишәрлекләре чикләренең урнашу урыны булдырылуы әлеге схемада каралған жир кишәрлекләре чикләренең урнашу урынына туры килергә тиеш.

1) қызыл линияләрне мондый билгеләү, үзгәрту уртак файдалану территориясе чикләренең үзгәрүенә китереп, территорияне комплекслы һәм тотрыкли үстерү эшчәнлеген гамәлгә ашыру каралмаган территория чикләрендә урнашкан жир кишәрлекенең булдырылуы һәм (яки) үзгәре белән бәйле қызыл линияләрне билгеләү, үзгәрту, гамәлдән чыгару өчен территорияне ызанлау проектын әзерләү очрагыннан тыш, территорияне планлаштыру проекты тарафыннан расланган планлаштыру структурасы элементы яки элементлары чикләрендә урнашкан территорияне ызанлау проекты аерым документ рәвешендә расланган очракта;

16.4 статья. Кызыл линияләр

1. Территорияне планлаштыру проектлары составында қызыл сыйыклар әшләнә, килештерелә, раслана һәм үзгәртелә.

2. Кызыл линияләр «Микулино авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясендә планлаштыру, проектлау һәм төзү процессында катнашучы барлык шәһәр төзелеше эшчәнлеге субъектларын үтәү өчен мәжбүри.

3. Кызыл сыйыклар шәһәр төзелешен җайга салуның башка линияләрен, шул исәптән жир кишәрлекләре чикләрен дә, бекләү һәм жирлектә урнаштыру өчен нигез булып тора.

4. Кызыл линияләр мәжбүри чагылдырылырга һәм исәпкә алышырга тиеш:

- территорияне планлаштыру документларында;
- капиталь төзелеш объектларының, инженер-транспорт коммуникацияләре проектларының проект документациясендә;
- территориаль зоналарның чикләре билгеләнгәндә;
- территориаль жир төзелеше проектларында;
- жир кишәрлекләре чикләрен билгеләгәндә.

5. Сыйыкли объектлар белән шөгыльләнүче һәм (яисә) линия объектларын урнаштыру өчен билгеләнгән территорияләр чикләрен билгеләүче һәм чагылдыручи қызыл линияләрне билгеләү һәм сайлап алу тәртибе башкарма хакимиятнең төзелеш, архитектура, шәһәр төзелеше өлкәсендә дәүләт сәясәтен әшләү һәм норматив-хокукий җайга салу функцияләрен гамәлгә ашыручи федераль органы тарафыннан билгеләнә.

16.5 статья. Башкарма комитет каары нигезендә әшләнә торган территорияне планлаштыру документларын әзерләү үзенчәлекләре

1. Территорияне планлаштыру документларын әзерләү турындағы каар үз инициативасы буенча башкарма комитет тарафыннан йә, әлеге статьяның 2 өлешендә күрсәтелгән очраклардан тыш, территорияне планлаштыру документларын әзерләү турында физик яисә юридик затлар тәкъдимнәре нигезендә кабул ителә.

2. Территорияне планлаштыру документларын әзерләү турындағы каарлар мөстәкыйль кабул ителә:

1) төзелгән территорияне үстерү турында шартнамәләр төзелгән затлар белән территорияне комплекслы үзләштерү турында шартнамәләр, шул исәптән

икътисадый класслы торак төзү максатларында, жирле үзидарә органы инициативасы буенча территорияне комплекслы үстерү турында шартнамәләр;

2) территорияне комплекслы үстерү чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләренең һәм (яисә) күчесез мәлкәт объектларының хокукка ия булучылары булган затлар;

3) реконструкцияләнергә тиешле гамәлдәге линия объектларына хокук ияләре территорияне планлаштыру документларын реконструкцияләү максатларында әзерләгән очракта.

3. Әлеге статьяның 1 өлешендә курсәтелгән карап муниципаль хокукый актларны, башка рәсми мәгълүматны рәсми бастырып чыгару өчен билгеләнгән тәртиптә мондый карап кабул ителгән көннән алып өч көн эчендә басылып чыгарга һәм Азнакай муниципаль районының Интернет чөлтәрендәге рәсми сайтында урнаштырылырга тиеш.

4. Территорияне планлаштыру документларын әзерләү турындагы карап басылып чыккан көннән алып физик яисә юридик затлар башкарма комитетка территорияне планлаштыру документларын әзерләү һәм карап тоту тәртибе, сроклары турында үз тәкъдимнәрен тапшырырга хокуклы.

5. Территорияне планлаштыру документларын әзерләү түбәндәгеләр гамәлгә ашырыла:

1) Башкарма комитет тарафыннан мәстәкыйль;

2) дәүләт һәм муниципаль ихтыяжлар өчен товарлар кайтартуга, эшләр башкаруга, хезмәтләр курсәтүгә заказлар урнаштыру турында Россия Федерациясе законнары нигезендә заказ урнаштыру йомгаклары буенча төзелгән дәүләт яисә муниципаль контракт нигезендә физик яисә юридик затлар тарафыннан;

3) физик яисә юридик затлар тарафыннан аларның акчалары исәбеннән.

6. Әлеге статьяның 2 өлешендә курсәтелгән кызыксынган затлар территорияне планлаштыру документларын әзерли һәм раслау өчен аны Башкарма комитетка жибәрә.

7. Территорияне планлаштыру документларын әзерләү «Микулино авыл жирлеге» муниципаль берәмлекенең генераль планы нигезендә, әлеге Кагыйдәләр техник регламентлар, Шәһәр төзелеше регламентлары таләпләре нигезендә һәм яңа ачыкланган мәдәни мирас объектлары территорияләре чикләрен, территорияләрдән файдалануның маңус шартлары булган зоналар чикләрен исәпкә алып гамәлгә ашырыла.

8. Территорияне планлаштыру буенча әзерләнгән документлар әлеге статьяның 7 өлешендә билгеләнгән таләпләргә туры килүен тикшерү өчен башкарма комитетка тапшырыла, аның нәтиҗәләре буенча территорияне планлаштыру документларын гавами тыңлауларны билгеләү турында яисә мондый документацияне кире кагу турында һәм аны эшләп бетерергә жибәрү турында карап кабул итү өчен «Микулино авыл жирлеге» муниципаль берәмлеке башлыгына жибәрү турында карап кабул ителә.

9. Башкарма комитет карапы нигезендә территорияне планлаштыру документлары составында әзерләнгән территорияне планлаштыру проектлары һәм территорияне ызанлау проектлары расланганчыга кадәр «Микулино авыл жирлеге» муниципаль берәмлекендә гавами тыңлауларны оештыру һәм уздыру тәртибе турындагы нигезләмәдә билгеләнгән тәртиптә гавами тыңлауларда һичшикsez караптары тиеш.

10. Территорияне планлаштыру проекты һәм территорияне ызанлау проекты буенча гавами тыңлаулар түбәндәгеләргә карата әзерләнгән очракта үткәрелми:

1) чикләрендә жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре нигезендә территорияне комплекслы һәм тотрыклы үстерү эшчәнлеген гамәлгә ашыру каралган территорияләрне;

2) гражданнар тарафыннан төзелгән коммерциягә карамаган оешма тарафыннан бирелгән жир кишәрлеге чикләрендә бакчачылыкны, яшелчәчелекне, дача хужалыгын алыш бару өчен яисә дача хужалыгын алыш бару өчен бирелгән территория;

3) урман фонды жирләре чикләрендә линия объектларын урнаштыру территорияләре.

11. Жир кишәрлекләренең һәм капиталъ төзелеш объектларының тормыш эшчәнлеге, хокукларының һәм законлы мәнфәгатьләренең үңай шартларына кеше хокукуын үтәү максатларында территорияне планлаштыру проекты һәм территорияне ызанлау проекты буенча гавами тыңлаулар аның планировкасы проектын һәм аны ызанлау проектын әзерләү гамәлгә ашырыла торган территориядә яшәүче гражданнар, жир кишәрлекләренең һәм капиталъ төзелеш объектларының курсәтелгән территориядә урнашкан хокук ияләре, законлы мәнфәгатьләре мондый проектларны гамәлгә ашыруга бәйле рәвештә бозылышга мөмкин булган затлар катнашында уздырыла.

12. Территорияне планлаштыру проекты һәм территорияне ызанлау проекты буенча гавами тыңлаулар үткәргәндә барлык кызыксынучы затларга үз фикерләрен белдерү өчен тигез мөмкинлекләр тәэммин итепергә тиеш.

13. Территорияне планлаштыру проекты һәм территорияне ызанлау проекты буенча гавами тыңлауларда катнашучылар гавами тыңлаулар үткәрүгә вәкаләтле жирлек жирле үзидарә органына территорияне планлаштыру проектына яисә территорияне ызанлау проектына кагылышлы үз тәкъдимнәрен һәм искәрмәләрен гавами тыңлаулар беркетмәсенә кертү өчен тапшырырга хокуклы.

11. «Микулино авыл жирләге» муниципаль берәмлекендә яшәүчеләргә гавами тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмә басылып чыккан көнгә кадәр вакыт һәм аларны уздыру урыны турында хәбәр иткән көннән гавами тыңлаулар үткәрү сргы «Микулино авыл жирләге» муниципаль берәмлекендә гавами тыңлаулар оештыру һәм уздыру тәртибе турындагы нигезләмә белән билгеләнә һәм кимендә бер айдан һәм оч айдан да артыграк була алмый.

12. «Микулино авыл жирләге» муниципаль берәмлеке башлыгы башкарма комитетка территорияне планлаштыру буенча әзерләнгән документлар, территорияне планлаштыру проекты буенча гавами тыңлаулар беркетмәсе, территорияне ызанлау проекты буенча гавами тыңлаулар беркетмәсе һәм гавами тыңлаулар уздырган көннән соң 15 көннән дә соңга калмычча гавами тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмә жибәрә.

10. Башкарма комитет, территорияне планлаштыру проекты буенча гавами тыңлаулар беркетмәсен, территорияне ызанлау проектын һәм гавами тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмәне исәпкә алыш, территорияне планлаштыру документларын раслау яисә мондый документларны кире кагу турында һәм аны, курсәтелгән беркетмәне һәм бәяләмәне исәпкә алыш, эшләп бетерергә жибәрү турында карап кабул итә.

11. Территорияне планлаштыру документлары (территорияне планлаштыру проектлары һәм территорияне ызанлау проектлары) муниципаль хокукий актларны, башка рәсми мәгълүматны рәсми бастырып чыгару өчен билгеләнгән тәртиптә, шундый карап кабул итепергән көннән алыш жиде көн эчендә бастырып чыгарылышга һәм Азнакай муниципаль районының рәсми сайтында Интернет чeltәрендә урнаштырылышга тиеш.

12. Территорияне планлаштыру документларын әзерләү тәртибе Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы һәм башкарма комитетның норматив хокукий акты белән билгеләнә.

1.2. 25 статьяның 2 өлешенә тубәндәге эчтәлекле «б» пунктчасы өстәргә: «б) капитал төзелеш объектларын капитал ремонтау.».

1.3. «27-29» мәкаләләрен тубәндәге редакциядә бәян итәргә:

«Статья 27..

1. Төзелешкә рәхсәт проектлау документларының шәһәр төзелеше регламентында, территорияне планлаштыру проектында һәм ызанлау проектында билгеләнгән таләпләргә (Шәһәр төзелеше кодексы нигезендә территорияне планлаштыру проектын һәм территорияне ызанлау проектын әзерләү таләп итепмәгән очраклардан тыш) туры килүен раслый торган документтан гыйбарәт, линия объекты булмаган капитал төзелеш объектын төзегәндә, реконструкцияләгәндә яисә территорияне планлаштыру проектында һәм территорияне ызанлау проектында билгеләнгән таләпләргә, линияле объектны төзегәндә, реконструкцияләгәндә, шулай ук жир кишәрлекеннән файдалану рәхсәт итеплән жир кишәрлекендә капитал төзелеш объектын урнаштыруга рәхсәт итеп һәм Россия Федерациясенең жир һәм башка законнары нигезендә билгеләнгән чикләуләр белән. Төзелешкә рәхсәт төзүчегә, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында каралган очраклардан тыш, капитал төзелеш объектын төзү, реконструкцияләү хокукуын бирә.

Жир кишәрлекенә шәһәр төзелеше регламентының гамәлдә булуы яисә жир кишәрлекеге өчен шәһәр төзелеше регламенты билгеләнмәгән очракта, төзелешкә рәхсәт әлеге Кагыйдәләрнең 24 статьясындагы 1 өлеше нигезендә күрсәтелгән жир кишәрлекендә капитал төзелеш объектын билгеләп куюга, параметрларына һәм урнаштыруга билгеләнгән таләпләргә туры килүен раслый.

2. «Микулино авыл жирлеге» муниципаль берәмлеке чикләрендә төзелешкә рәхсәт Башкарма комитет тарафыннан бирелә.

Төзелешкә рәхсәтләр бирү федераль башкарма хакимият органы яисә Татарстан Республикасы башкарма хакимиите органы тарафыннан жир кишәрлекләрендә капитал төзелеш объектларын планлаштырылган төзелешкә, реконструкцияләугә, капитал ремонтауга карата гамәлгә ашырыла торган Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында билгеләнгән очраклар искәрмә булып тора:

- аларга шәһәр төзелеше регламентының гамәлдә булуы кагылмый яисә алар өчен шәһәр төзелеше регламенты билгеләнми (гомуми файдаланудагы территорияләрдән һәм муниципаль милектәге жир кишәрлекләрендә урнашкан линия объектларыннан тыш);

- Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы ихтыяжлары өчен капитал төзелеш объектларын урнаштыру өчен билгеләнгән һәм алар өчен жир кишәрлекләрен тартып алу рәхсәт итеп.

3. Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы нигезендә капитал төзелеш объектларының проект документациясе һәм мондый проект документациясен әзерләү өчен башкарьла торган инженерләркә әзләнүләре нәтижәләре, тубәндәге капитал төзелеш объектларының проект документациясеннән тыш, дәүләт экспертизасы узарга тиеш:

1) бер гайлә яшәү өчен билгеләнгән (индивидуаль торак төзелеше объектлары) ин күбе өч катлы аерым торучы торак йортлар;

2) берничә блоктан торган, саны уннан артмagan һәм аларның һәркайсы бер гайлә яшәү өчен билгеләнгән, күрше блок яисә күрше блоклар белән тоташмыйча гомуми диварга (гомуми стеналарга) ия булган, аерым жир кишәрлекендә

урнашкан һәм, мондый торак йортларны төзү яисә реконструкцияләу Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетлары акчаларын жәлеп итмичә гамәлгә ашырылган очракта, гомуми файдаланудагы территориягә (блокланган төzelештәге торак йортлар) чыгу мөмкинлеге булган торак йортлар;

3) бер яисә берничә блок-секциядән торган, саны дүрттән артмаган күпфатирлы йортлар, аларның һәркайсында гомуми файдаланудагы берничә фатир һәм бина урнашкан һәм һәркайсында гомуми файдалану территориясенә чыгу белән аерым подъезд булган күпфатирлы йортлар, әгәр мондый күпфатирлы йортларны төзү яисә реконструкцияләу Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетлары акчаларын жәлеп итмичә гамәлгә ашырылса;

4) ике каттан да артмаган, гомуми мәйданы 1500 кв. метрдан артмаган һәм гражданнар яшәү һәм житештерү эшчәнлеген гамәлгә ашыру өчен билгеләнмәгән аерым капиталь төzelеш объектлары, моңа Россия Федерациясе Шәһәр төzelеше кодексының 48.1 статьясы нигезендә аеруча куркыныч, техник яктан катлаулы яисә уникаль объектлар булган объектлар керми;

5) гомуми мәйданы 1500 кв. метрдан артмаган, житештерү эшчәнлеген гамәлгә ашыру өчен билгеләнгән һәм санитар-яклау зоналарын билгеләү таләп ителми торган яисә мондый объектлар урнашкан жир кишәрлекләре чикләре чикләрендә санитар-яклау зоналары урнаштырылган яисә Россия Федерациясе Шәһәр төzelеше кодексының 48.1 статьясы нигезендә аерucha куркыныч, техник яктан катлаулы яисә уникаль объектлар булган объектлардан тыш, мондый зоналар билгеләү таләп ителгән аерым урнашкан капиталь төzelеш объектлары.

7) жир асты байлыклары турында Россия Федерациясе законнары нигезендә әзерләнгән, килештерелгән һәм расланган файдалы казылмалар ятмаларын эшкәртүнең техник проекты яки жир асты байлыклары участокларыннан файдалануга бәйле эшләр башкаруга башка проект документациясе белән каралган бораулау скважиналарын төзү, реконструкцияләу;

Проект документациясе экспертизасы капиталь төzelеш объектын төзү яки реконструкцияләу өчен төzelешкә рөхсәт алу таләп ителмәгән очракта, шулай ук модификацияләнгән проект документациясенә карата үткәрелми. Проект документациясе экспертизасы гомуми файдаланудагы автомобиль юлларына капиталь ремонт үткәру өчен әзерләнгән проект документациясе бүлекләренә карата үткәрелми.

Төзүче яисә техник, йә төзүче яисә заказчы белән шартнамә нигезендә проект документациясен әзерләүне гамәлгә ашыра торган зат проект документациясен һәм мондый проект документларын әзерләү өчен эшләнгән инженер эзләнүләренең нәтижәләрен Россия Федерациясе Хөкүмәте билгеләгән тәртиптә аккредитацияләнгән оешмалар шартнамәсе нигезендә уздырыла торган дәүләтнеке булмаган экспертизага жибәрергә мөмкин.

4. Проект документларына дәүләт экспертизасы нәтижәсе - проект документларының техник регламентлар таләпләренә һәм инженерлык эзләнүләре нәтижәләренә туры килүе (унай бәяләмә) яисә туры килмәве (тискәре бәяләмә), Россия Федерациясе Шәһәр төzelеше кодексының 48 статьясындагы 13 өлеше нигезендә каралган проект документациясе бүлекләрен карап тоту таләпләренә, шулай ук инженер эзләнүләре нәтижәләренең техник регламентлар таләпләренә туры килүе турында (инженерлык эзләнүләре нәтижәләре дәүләт экспертизасына проект документациясе белән бер үк вакытта жибәрелгән очракта) бәяләмә. Инженерлык тикшеренүләре нәтижәләре дәүләт экспертизасына проект документациясен дәүләт экспертизасына жибәрелгән очракта, дәүләт экспертизасы нәтижәсе булып инженер эзләнүләре нәтижәләренең техник регламентлар таләпләренә туры килүе (унай бәяләмә) яисә туры килмәве (тискәре бәяләмә) тора.

Проект документларына һәм инженер тикшеренүләре нәтижәләренә дәүләт экспертизасын оештыру һәм уздыру тәртибе, проект документларына һәм инженер тикшеренүләре нәтижәләренә дәүләт экспертизасын үткәргән өчен түләү күләме һәм аны алу тәртибе Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә.

5. Төзүче проект документациясен раслый һәм төзелешкә рәхсәт бирү турында гариза жибәрә, аңа түбәндәге документлар күшымта итеп бирелә:

1) жир кишәрлекенә хокук билгели торган документлар;

2) төзелешкә рәхсәт алуга гариза бирелгән көнгә кадәр өч елдан да иртәрәк булмаган вакытта яисә линия объекты төзелешенә рәхсәт бирелгән очракта территорияне планлаштыру проекты һәм территорияне ызанлау проекты реквизитлары бирелгән жир кишәрлекенә шәһәр төзелеше планы;

3) проект документациясендәге материаллар:

Аңлатма

Жир кишәрлекенә шәһәр төзелеше планында курсәтелгән мәгълүматлар нигезендә эшләнгән, капиталь төзелеш объектын урнаштыру, аңа автомобильдә һәм жәяү керү урыннарын, ачық сервитутларның гамәлдә булу зоналары чикләрен, археологик мирас объектларын билгеләп, жир кишәрлекен планлаштыруны оештыру схемасы

в) линия объектлары буенча территорияне планлаштыру документлары составында расланган кызыл линия чикләрендә линия объектын урнаштыруны раслаучы жир участогын планлаштыруны оештыру схемасы;

- архитектура чишелешләре;

- проектлана торган капитал төзелеш объектын инженерләк-техник тәэмин итү чөлтәрләренә тоташтыру урыннарын күрсәтеп, инженер-техник тәэмин итү (технологик тоташтыру) чөлтәрләренә жыелма планы;

- төзелешне оештыру проекты;

- капитал төзелеш объектларын, аларның өлешиләрен сүтү яисә сүтү эшләрен оештыру проекты;

3) инвалидларның сәламәтлек саклау, мәгариф, мәдәният, ял, спорт һәм башка социаль-мәдәни һәм коммуналь-көнкүреш юнәлештәге объектларга, транспорт, сәүдә, жәмәгать туклануы объектларына, эшлекле, административ, финанс, дини юнәлештәге объектларга, торак фонды объектларына керә алыны тәэмин итү буенча чарагалар исемлеге, Кодексның 49 статьясы нигезендә әлеге объектларның проект документларына экспертиза уздырылмаган булса, әлеге объектларны төзу, реконструкцияләү очрагында;

4) үңай экспертиза бәяләмәсе - Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 49 статьясында каралган объектларның проект документациясенә карата;

4.1) модификацияләнгән проект документациясеннән файдаланган очракта, Шәһәр төзелеше кодексының 49 статьясындағы 3.5 өлешиендә каралган бәяләмә;

7) рәхсәт ителгән төзелешнен, реконструкцияләүнен чик параметрларыннан читкә тайпылуға рәхсәт (әгәр төзүчегә Кодексның 40 статьясы нигезендә мондый рәхсәт бирелгән булса);

6) капитал төзелеш объектын реконструкцияләгән очракта барлық хокук ияләренең ризалығы, әлеге өлешиңең 6.2 пунктында курсәтелгән күпфатирлы йортны реконструкцияләү очракларыннан тыш.

12) дәүләт хакимиите органы (дәүләт органы), «Росатом» атом энергиясе буенча дәүләт корпорациясе, «Роскосмос» космик эшчәнлек буенча дәүләт корпорациясе, бюджеттән тыш дәүләт фонды белән идарә итү органы яки жирле үзидарә органы булып торган дәүләт (муниципаль) заказчысы тарафыннан дәүләт (муниципаль) унитар предприятиесе, дәүләт (муниципаль) бюджет яки автоном

учреждение хокук иясе булып торган дәүләт (муниципаль) милкендәге, аңа карата әлеге орган оештыручи һәм милек иясе хокуклары функцияләрен һәм вәкаләтләрен башкара торган капиталь төзелеш объектында реконструкция ясалган очракта – әлеге реконструкцияне үткәру турында, шул исәптән реконструкция ясаганда әлеге объектка китерелгән зыянны каплау шартларын һәм тәртибен билгели торган килешү;

6.2) күп фатирлы йорттагы биналарның һәм машина урыннары хужаларының гомуми жыелышы карары (күп фатирлы йортны реконструкцияләгендә законнары нигезендә кабул ителгән) яки, әгәр мондый реконструкция нәтижәсендә күп фатирлы йортта гомуми милек қуләме кимесә икән, күп фатирлы йорттагы барлық бина хужалары һәм күп фатирлы йорттагы машина урыннары хужалары ризалығы;

7) проект документациясенә дәүләтнеке булмаган экспертизының үнай бәяләмәсен биргән юридик затны аккредитацияләү турында таныклык қучермәсе, әгәр проект документациясенә дәүләтнеке булмаган экспертиза бәяләмәсе тапшырылган булса.

Әлеге статьяның 5 өлешендәге 1, 2 һәм 5 пунктларында курсәтелгән документлар (аларның қучермәләре яисә алардагы белешмәләр) башкарма комитет тарафыннан дәүләт органнарында, җирле үзидарә органнарында һәм курсәтелгән документлары булган дәүләт органнарына яисә җирле үзидарә органнарына караган оешмаларда, әгәр төзүче курсәтелгән документларны мөстәкыйль тапшырмаган булса, төзелешкә рәхсәт бирү турында гариза алган көннән соң өч эш көненнән дә соңга калмыйча соратып алына.

Әлеге статьяның 5 өлешендәге 1 пунктында курсәтелгән документлар, әгәр курсәтелгән документлар (аларның қучермәләре яисә аларда булган белешмәләр) күчемсез мәлкәтнәң Бердәм дәүләт реестрында булмаса, мөрәжәгать итүче тарафыннан мөстәкыйль рәвештә жибәрелә.

6. Индивидуаль торак төзелеше объектын төзү, реконструкцияләү максатларында төзүче төзелешкә рәхсәт бирү турында гаризаны турыдан-туры йә күпфункцияле үзәк аша жибәрә. Төзелешкә рәхсәт бирү турында карап кабул итү өчен түбәндәгे документлар кирәк:

- 1) җир кишәрлегенә хокук билгели торган документлар;
- 2) төзелешкә рәхсәт алуға гариза бирелгән көнгә кадәр өч елдан да иртәрәк булмаган вакытта бирелгән җир кишәрлегенең шәһәр төзелеше планы;
- 3) индивидуаль торак төзелеше объектын урнаштыру урынын билгеләп, җир кишәрлеген планлаштыру оешмасы схемасы.

Әлеге статьяның 6 өлешендәге 1 һәм 2 пунктларында курсәтелгән документлар (аларның қучермәләре яисә алардагы белешмәләр) башкарма комитет тарафыннан курсәтелгән документлар булган дәүләт органнарында, җирле үзидарә органнарында һәм дәүләт органнарына яисә җирле үзидарә органнарына караган оешмаларда, әгәр төзүче курсәтелгән документларны мөстәкыйль тапшырмаган булса, төзелешкә рәхсәт бирү турында гариза алган көннән соң өч эш көненнән дә соңга калмыйча соратып алына.

Әлеге статьяның 6 өлешендәге 1 пунктында курсәтелгән документлар, әгәр курсәтелгән документлар (аларның қучермәләре яисә аларда булган белешмәләр) күчемсез мәлкәтнәң Бердәм дәүләт реестрында булмаса, мөрәжәгать итүче тарафыннан мөстәкыйль рәвештә жибәрелә.

7. Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы нигезендә, әлеге статьяның 5 һәм 6 өлешләрендә курсәтелгән документлардан тыш, төзелешкә рәхсәт бирү өчен башка документлар таләп итү рәхсәт ителми.

8. Башкарма комитет, төзелешкә рәхсәт бирү турында гариза алган көннән соң жиде эш көне эчендә:

- гаризага беркетелә торган документларның булын һәм тиешенчә тутырылуын тикшерә;

- индивидуаль торак төзелеше объектын урнаштыру урынын билгеләп, жир кишәрлеген проектлау документларының яисә планлаштыру оешмасының схемаларының жир кишәрлеге төзелешенә рәхсәт алу өчен тапшырылган объектны төзү, реконструкцияләу таләпләренә туры килүен яисә линия объекты төзелешенә рәхсәт бирелгән очракта территорияне планлаштыру проекты һәм территорияне ызанлау проекты таләпләренә, шулай ук капитал төзелеш объектын жир кишәрлекеннән рәхсәт ителгән файдалану нигезендә урнаштыру мөмкинлеге һәм Россия Федерациясенең жир һәм башка законнары нигезендә билгеләнгән чикләүләр нигезендә урнаштыру мөмкинлеге таләпләренә туры килүен тикшерүне үткәрә. Рәхсәт ителгән төзелешнең иң чик параметрларыннан читкә тайпылуга рәхсәт бирелгән очракта, реконструкция проект документациясен яисә жир кишәрлекен планлаштыру оешмасының күрсәтелгән схемасын рәхсәт ителгән төзелешнең, реконструкциянең иң чик параметрларыннан читкә тайпылуга билгеләнгән таләпләргә туры килү-килмәүгә тикшерү уздырыла;

- төзелешкә рәхсәт бирә йә, баш тартуның сәбәпләрен күрсәтеп, мондый рәхсәт бирүдән баш тарта.

9. Төзүче гаризасы буенча башкарма комитет төзелешнең, реконструкциянең аерым этапларына рәхсәт бирергә мөмкин.

Төзелеш этапында капитал төзелеш объектын төзү яисә реконструкцияләу, әгәр мондый объект файдалануга тапшырылырга һәм автоном рәвештә кулланылышка тапшырылырга мөмкин булса (яғни әлеге жир кишәрлекендә капитал төзелешнең башка объектларын төзү, реконструкцияләу), шулай ук капитал төзелеш объектын төзү яисә реконструкцияләу, автоном рәвештә кулланылышка кертелергә һәм эксплуатацияләнергә мөмкин (яғни әлеге капитал төзелеш объектының башка өлешләрен төзүгә, реконструкцияләүгә бәйсез рәвештә) капитал төзелеш объектын төзү яисә реконструкцияләу күздә тотыла.

10. Төзелешкә рәхсәт бирүдән баш тартуга карата төзүче суд тәртибендә шикаять бирергә мөмкин.

11. Төзелешкә рәхсәтләр бушлай бирелә.

12. Төзүче төзелешкә рәхсәт алган көннән алып ун көн эчендә шәһәр төзелеше эшчәнлеген тәэммин итүнең мәгълүмат системасында мәйдан турында, планлаштырыла торган капитал төзелеш объектының биеклеге һәм катлары саны турында, инженерлык-техник тәэммин итү чөлтәрләре турында белешмәләрне урнаштыру өчен башкарма комитетка түләүсез тапшырырга, һәм проект документациясе бүлекләренең бер нөсхәсе буенча:

- 1) әйләнә-тирә мохитне саклау чаралары исемлеге;
- 2) янғын куркынычсызлыгын тәэммин итү чаралары исемлеге;
- 3) энергетика нәтижәлелеге таләпләрен һәм биналарны, төзелешләрне, корылмаларны файдаланыла торган энергетика ресурсларын исәпләү приборлары белән тәэммин итү таләпләрен үтәүне тәэммин итү чаралары исемлеге.

13. Төзелешкә рәхсәт капитал төзелеш объектын төзүне оештыру проектында каралган вакытка бирелә. Шәхси торак төзелешенә рәхсәт ун елга бирелә.

Төзелешкә рәхсәт бирү срокы төзүченең мондый рәхсәтнең гамәлдә булу вакыты чыкканга кадәр кимендә алтмыш көн алдан бирелгән гаризасы буенча озайтылырга мөмкин. Төзелешкә рәхсәт бирү срокын озайтканда, капитал төзелеш объектын төзү, реконструкцияләу, капитал ремонтрау мондый гаризаны бирү срокы тәмамланганчыга кадәр башланмаган очракта, төзелешкә рәхсәт бирү срокын озайту кире кагылырга тиеш.

14. Жир кишәрлекенә һәм капиталъ төзелеш объектларына хокук күчкәндә төзелешкә рәхсәт бириу сргы саклана.

15. Дәүләт серен тәшкил итүче күчемсез милек объектларын төзүгә рәхсәт Россия Федерациясенең дәүләт сере турындағы законнары нигезендә бирелә.

28 статья. Төзелеш, реконструкция, капиталь ремонт

1. Капиталь төзелеш объектын төзүне, реконструкцияләүне, капиталь ремонтлауны гамәлгә ашыручи зат (алга таба - төзелешне гамәлгә ашыручи зат) төзүче яисә төзелеш подряды шартнамәсен төзүне гамәлгә ашыручи затка карата куелган Россия Федерациясе законнары таләпләренә туры килә торган юридик зат (алга таба - төзелешне гамәлгә ашыручи зат) була ала. Төзелешне гамәлгә ашыручи зат проект документациясе, техник регламентлар, куркынычсызлык техникасы таләпләрен үтәүне тәэммин итә һәм башкарылган эшләрнең сыйфаты һәм аларның проект документациясе таләпләренә туры килүе өчен жаваплы.

2. Капиталь төзелеш объектын төзүче яисә техник заказчи, бинаны, корылманы, корылманы эксплуатацияләү өчен жаваплы зат, региональ оператор белән төзегәндә капиталь төзелеш объектын төзүне, реконструкцияләүне, капиталь ремонтлауны гамәлгә ашырганда, шулай ук мондый шартнамә, материаллар һәм инженерлык эзләнүләре нәтижәләре, проект документациясе, төзелешкә рәхсәт булган индивидуаль эшкуарга яисә юридик затка тапшырырга тиеш. Эшләрне туктату яисә аларны туктатып тору кирәк булганда, алты айдан артык төзүче яки техник заказчи капиталь төзелеш объектын консервацияләүне тәэммин итәргә тиеш.

3. Капиталь төзелеш объектын төзүне, реконструкцияләүне гамәлгә ашырганда Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы нигезендә капиталь төзелеш объектын төзү, реконструкцияләү эшләрен башкарганда дәүләт төзелеш күзәтчелеге, төзүче яисә техник заказчи алдан ук каралган булса, капиталь төзелеш объектын төзү, реконструкцияләү башланганчы жиде эш көненнән дә соңга калмычча федераль башкарма хакимият органына, Россия Федерациясе субъектының башкарма хакимияте органына (алга таба шулай ук - дәүләт төзелеш күзәтчелеге органнарына) түбәндәге документлар күшымта бирелә торган эшләрнең башлануы турында хәбәр жибәрергә тиеш:

1) төзелешкә рәхсәт күчермәсе;

2) проект документациясе тулы күләмдә, ә төзелешнең тиешле этабын гамәлгә ашыру өчен кирәклө күләмдә төзелешнен, реконструкциянен аерым этабына рәхсәт бирелгән очракларда;

3) жирлеккә кызыл сыйыклардан чигенү линияләрен чыгару турында документның күчермәсе (ваклау сыйымы);

4) эшләр башкаруны исәпкә алу алып барыла торган гомуми һәм маҳсус журналлар;

5) капиталь төзелеш объектының проект документациясе дәүләт экспертизасы узарга тиеш булган очракта, проект документациясенә дәүләт экспертизасының үнай бәяләмәсе.

4. Төзелешне гамәлгә ашыручи зат капиталь төзелеш объектын төзүче яисә техник заказчи йөкләмәсе нигезендә төзүне, реконструкцияләүне, капиталь ремонтлауны төзүне, төзүче яисә техник заказчи, бинаны, корылманы, яисә региональ оператор (төзелеш подряды шартнамәсе нигезендә төзелеш, реконструкция, капиталь ремонт башкарылган очракта), проект документациясе, капиталь төзелеш объектын төзүгә, реконструкцияләүгә карата жир кишәрлекен файдалануга рәхсәт ителгән жир кишәрлекен төзү датасына, Россия Федерациясенең жир һәм башка законнары нигезендә билгеләнгән чикләүләргә,

техник регламентлар таләплөрөнө туры китереп, билгелөнгөн чикләүлөргө ярашлы рәвештә, бирелгән датага билгеләнгән таләплөр нигезендә гамәлгә ашырырга һәм шул ук вакытта әйләнә-тирә мохит объектлары өчен эшләрнең куркынычсызлығын, мәдәни мирас объектларының сакланышын тәэммин итәргә тиеш. Тәзелешне гамәлгә ашыручи зат шулай ук капиталь тәзелеш объектын тәзу, реконструкцияләу, капиталь ремонтлау башкарыла торган территориягә, тәзүче, тәзүче, техник заказчы вәкилләре, эксплуатациягә жаваплы бина, корылма, төбәк операторы, дәүләт тәзелеш күзәтчелеге органнары биналары, аларга кирәклे документация бирергә, тәзелеш контроле үткәрергә, башкарма документация алып баруны тәэммин итәргә, техник заказчы, бинаны, корылманы, яки региональ операторны, дәүләт тәзелеш күзәтчелеге органнары вәкилләрен тикшерелергә тиешле эшләрне тәмамлау сроклары турында эксплуатацияләүгә жаваплы булган затка, ачыкланган житешсезлекләрне бетерүне тәэммин итәргә һәм, ачыкланган житешсезлекләрне бетерү турында актлар тәзегәнче эшләрне дәвам иттерергә керешмәскә, тәзелеш материалларының сыйфатын тикшереп торуны тәэммин итәргә тиеш.

5. Капиталь тәзелеш объектының параметрларын мондый объектны тәзу, реконструкцияләу, капиталь ремонтлау процессында зарурлығы ачыкланган проект документациясеннән читләштерү бары тик яңа тәзелгән тәзүче, техник заказчы, бинаны, корылманы, корылманы, яисә проект документациясенең региональ операторы тарафыннан аңа Россия Федерациясе Хөкүмәте вәкаләт биргән федераль башкарма хакимият органы билгеләгән тәртиптә тиешле үзгәрешләр көртелгәннән соң гына рәхсәт ителә.

6. Мәдәни мирас объекты билгеләренә ия булган объект тәзелеш, реконструкцияләу, капиталь ремонт барышында табылган очракта, тәзелеш, реконструкцияләу, капиталь ремонт ясауны туктатып торырга, капиталь ремонт ясауны туктатырга, мондый объектны ачыклау турында Россия Федерациясенең мәдәни мирас объектлары турындагы законнарында каралган органнар хәбәр итәргә тиеш.

7. Реконструкция, капиталь ремонт өчен жир кишәрлекләрен тәзу һәм капиталь тәзелеш объекты өчен әзерләүгә таләпләр, башкарма документация составы һәм аны алып бару тәртибе, эшләр башкаруны исәпкә алу алып барыла торган гомуми һәм маҳсус журналларны алып бару рәвеше һәм тәртибе, тәзелеш, реконструкция, капиталь ремонт эшләрен башкару тәртибе, капиталь тәзелеш объектын консервацияләу тәртибе Россия Федерациясе норматив хокукий актлары белән билгеләнергә мөмкин.

8. Чиктә урнашкан жир кишәрлекләрен йә гомуми файдаланудагы территорияләрне тәзу, реконструкцияләу, капиталь ремонтлау барышында шартнамә, шулай ук «Микулино авыл жирләгә» муниципаль берәмлекенең норматив хокукий акты белән мондый сервитутның эчтәлеге тасвиранган гавами сервитут билгеләнмәгән булса, хосусый сервитут нигезендә файдаланырга мөмкин.

9. Тәзелеш, реконструкцияләу, капиталь ремонт барышында түбәндәгеләр башкарыла:

1) законнар нигезендә һәм әлеге статьяның 10 өлеше тәртибендә дәүләт тәзелеш күзәтчелеге:

- капиталь тәзелеш объектларын тәзу, проект документациясе экспертиза узарга тиешле йә модификацияләнгән проект документациясе булып тора;

- капиталь тәзелеш объектларын реконструкцияләүгә, капиталь ремонтлауга проект документациясе дәүләт экспертизасы узарга тиеш булса, капиталь тәзелеш объектларын реконструкцияләу, капиталь ремонтлау объектларын реконструкцияләу, капиталь ремонтлау;

2) барлық капиталъ төзелеш объектларына карата төзелеш контроле - әлеге статьяның 11 өлешендәге законнар нигезендә һәм тәртиптә.

10. Дәүләт төзелеш күзәтчелеге әлеге статьяның 9 өлешендә күрсәтелгән объектларга карата гамәлгә ашырыла. Дәүләт төзелеш күзәтчелеге предметы булып капиталъ төзелеш объектларын төзү, реконструкцияләү, капиталъ ремонтлау барышында эшләр һәм кулланыла торган төзелеш материаллары үтәлешенең, шулай ук мондый эшләрнең нәтижәләре техник регламентлар, проект документлары таләпләренә, шул исәптән энергетика нәтижәлелеге таләпләренә һәм капиталъ төзелеш объектының файдаланыла торган энергетика ресурсларын исәпкә алу приборлары белән жиһазландыру таләпләренә, төзелешкә рәхсәт булу, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 52 статьясындагы 2.3 һәм 3.1 өлешләрендә билгеләнгән таләпләрне үтәү таләпләренә туры килүен тикшеру тора.

«Микулино авыл жирлеге» муниципаль берәмлеке чикләрендә дәүләт төзелеш күзәтчелеге вәкаләтле федераль башкарма хакимият органнары һәм Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы нигезендә Татарстан Республикасы башкарма хакимиятенең вәкаләтле органы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Дәүләт төзелеш күзәтчелеген гамәлгә ашыручы вазыйфаи затлар дәүләт төзелеш күзәтчелеге йогынтысына эләгә торган барлық капиталъ төзелеш объектларына тоткарлыксız керү хокуқына ия.

Уздырылган тикшеру нәтижәләре буенча дәүләт төзелеш күзәтчелеге органы тарафыннан ачыкланган хокук бозуларны бетерү турында күрсәтмә төзүне гамәлгә ашыручы затка бирү өчен нигез булып торучы акт төзелә. Күрсәтмәдә хокук бозу тере, норматив хокукий актка сылтама, техник регламентка, проект документациясенә күрсәтелә, таләпләр бозылган, шулай ук ачыкланган хокук бозуларны бетерү вакыты билгеләнә. Капиталь төзелеш объектын төзүне, реконструкцияләүне, капиталъ ремонтлауны күрсәтелгән срокка туктату Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында каралган дәүләт төзелеш күзәтчелегеннән тыш, капиталъ төзелеш объектларын төзегендә, реконструкцияләгендә, капиталъ ремонтлаганда дәүләт күзәтчелегенең башка тәрләрен гамәлгә ашыру рәхсәт ителми.

Дәүләт төзелеш күзәтчелеген гамәлгә ашыру тәртибе Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә.

11. Төзелеш контроле капиталъ төзелеш объектларын төзү, реконструкцияләү, капиталъ ремонтлау барышында үтәлә торган эшләрнең проект документациясе таләпләренә, техник регламентлар таләпләренә, инженерлык эзләнуләре нәтижәләренә, капиталъ төзелеш объектын төзүгә рәхсәт алу датасына, жир кишәрлекенең шәһәр төзелеше планын төзүгә, реконструкцияләүгә рәхсәт алу өчен тапшырылган объектны төзүгә, реконструкцияләүгә, реконструкцияләүгә карата таләпләргә һәм Россия Федерациясенең жир һәм башка законнары нигезендә билгеләнгән чикләуләргә туры килүен тикшерү максатларында уздырыла.

Төзелеш контроле төзелешне гамәлгә ашыручы зат тарафыннан үткәрелә. Төзелеш подряды шартнамәсе нигезендә төзелеш, реконструкция, капиталъ ремонт башкарылган очракта, төзелеш контроле шулай ук төзүче, техник заказчи, бинаны, корылманы эксплуатацияләү өчен жаваплы зат, яисә региональ оператор тарафыннан йә алар белән килешү нигезендә жәлеп ителә торган индивидуаль эшкуар яисә юридик зат тарафыннан үткәрелә. Төзүче яки техник заказчи үз инициативасы буенча проект документациясен әзерләүче затны проект

документациясeneң башкарыла торган эшләренең туры килүен тикшеру өчен жәлеп итәргә мөмкин.

Төзелешне гамәлгә ашыручи затка капиталь төзелеш объектында авария хәлендәге хәлләрнең hәр очрагы турында дәүләт төзелеш күзәтчелеге органнарына хәбәр итәргә тиеш.

Капиталь төзелеш объектын төзу, реконструкцияләү, капиталь ремонтлау процессында төзелеш подряды шартнамәсе нигезендә төзелеш, реконструкцияләү, капиталь ремонт ясау башкарылган очракта бина, корылманы, корылманы, корылманы эксплуатацияләү өчен жаваплы зат тарафыннан капиталь төзелеш объектын төзүне, реконструкцияләүне, капиталь ремонтлауны гамәлгә ашыручи зат тарафыннан капиталь төзелеш объектының иминлегенә йогынты ясый торган эшләрнең башкарылудына hәм төзелеш, реконструкция, капиталь ремонт технологиясе нигезендә башка эшләрне башкарғаннан соң башкарылыша мөмкин булмаган эшләрне башкаруга, шулай ук төзелеш контроле барышында ачыкланган төзелеш корылмаларының hәм инженерлык-техник тәэмин иту чөлтәрләре участокларының хәвефсезлеген контролльдә тоту мөмкин булмаган очракта, өгәр төзелеш контролен үткәру барышында ачыкланган житешсезлекләрне hәм башка төзелеш конструкцияләрен hәм техник конструкцияләрне, эшләрне hәм эшләрне тәэмин иту чөлтәрләрен заарламыйча яки техник документация таләпләрене туры килә торган эшләрнең башкарылудына контроль үткәрелергә тиеш. Төзелеш конструкцияләренең куркынычсызылышын тикшереп тору үткәрелгәнче, мондый конструкцияләрнең иминлегенә йогынты ясый торган hәм төзелеш, реконструкция, капиталь ремонт технологиясе нигезендә башка эшләрне башкарғаннан соң, шулай ук проект документациясендә, техник регламентлар таләпләрендә караплан очракларда мондый конструкцияләрне сынаулар үткәрелергә тиеш. Курсәтелгән эшләрнең үтәлешен, курсәтелгән конструкцияләрнең, инженерлык-техник тәэмин иту чөлтәрләре участокларының куркынычсызылышын тикшереп тору нәтижәләре буенча курсәтелгән эшләрне, конструкцияләрне, инженерлык-техник тәэмин иту чөлтәрләре участокларын таныклау актлары төзелә.

Эшләрнең, конструкцияләрнең, инженер-техник тәэмин иту чөлтәрләренең кимчелекләрен тикшеру нәтижәләре буенча ачыкланды, төзүче яки техник заказчы курсәтелгән эшләрнең үтәлешен, курсәтелгән конструкцияләрнең, инженерлык-техник тәэмин иту чөлтәрләре участокларының куркынычсызылышын тикшереп торуны таләп итәргә мөмкин. Мондый эшләрне, конструкцияләрне, инженерлык-техник тәэмин иту чөлтәрләре участокларын тикшеру актлары әлеге статьяның 11 өлешендәге дүртенче абзацында курсәтелгән ачыкланган житешсезлекләрне бетергәннән соң гына төзелергә тиеш.

Башка эшләрне үтәү тиешле контролъне уздыру тәмамланган көннән алып алты айдан артык вакыт әчендә башланырга тиеш булган очракларда капиталь төзелеш объекты иминлегенә йогынты ясый торган hәм башка төзелеш корылмаларын hәм инженер-техник тәэмин иту чөлтәрләре участокларын тикшермичә, шулай ук төзелеш конструкцияләренең hәм инженерлык-техник тәэмин иту чөлтәрләре участокларының куркынычсызылышын тикшереп тору мөмкин булмаган эшләрнең үтәлешен тикшереп тору, башка төзелеш корылмаларын hәм инженерлык-техник тәэмин иту чөлтәрләре участокларын тикшермичә, тиешле актлар төзеп, кабат үткәрелергә тиеш.

Төзүче, техник заказчы, бинаны, корылманы, яки проект документациясен әзерләүче затларның төзелеш контролен үткәру өчен жәлеп ителе торган региональ операторны, эксплуатациягә жаваплы булган затны, капиталь төзелеш объектын төзегендә, реконструкцияләгендә, капиталь ремонтлаганды эшләрне үтәүдәге житешсезлекләр турында кисәтүләр язма рәвештә рәсмиләштерелергә

тиеш. Құрсәтелгән житешсезлекләрне бетерү түрінде акт төзелә, ул құрсәтелгән житешсезлекләр түрінде кисәтуләр құрсәткән зат һәм төзелеш башкаручы зат тарафыннан имзалана.

Төзелеш контролен үткәру тәртибе Россия Федерациясенең норматив хокуқый актлары белән билгеләнергә мөмкин.

29 статья. Объектны кабул итү һәм объектны эксплуатациягә көртүгә рәхсәт бирү

1. Объектны кабул итү законнар нигезендә ғамәлгә ашырыла.

2. Объектны файдалануга тапшыруға рәхсәт бирү - капиталъ төзелеш объектын төзүгә, реконструкцияләүгә, проектлау документациясенә рәхсәте нигезендә тулысынча үтәлүен, шулай ук төзелгән, реконструкцияләнгән капиталъ төзелеш объектының жир кишәрлеген төзүгә рәхсәт алу датасына яисә территорияне планлаштыруның линияле объектын төзегән, реконструкцияләгән очракта һәм территорияне ызанлау проектына, шулай ук Россия Федерациясенең жир һәм башка законнар нигезендә билгеләнгән чикләуләргә туры килүен тулысынча раслый торган документтан гыйбарәт.

3. Объектны эксплуатациягә көртү өчен төзүче объектны эксплуатациягә көртүгә рәхсәт бирү түрүндагы гариза белән түрүдан-туры яисә күпфункцияле үзәк аша төзелешкә рәхсәт биргән башкарма комитетка мөрәжәгать итә.

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 55 статьясындагы З өлеше нигезендә объектны файдалануга көртүгә рәхсәт бирү түрүндагы гаризага тубәндәгे документлар күшымта итеп бирелә:

- 1) жир кишәрлегенә хокук билгели торган документлар;
- 2) төзелешкә рәхсәт алу өчен тапшырылған жир кишәрлекенең шәһәр төзелеше планы яки линия объектын төзү, реконструкцияләү очрагында территорияне планлаштыру проекты һәм территорияне ызанлау проекты;
- 3) төзелешкә рәхсәт;
- 4) капиталъ төзелеш объектын кабул итү акты (төзелеш, реконструкцияләү төзелеш подряды шартнамәсе нигезендә башкарылған очракта);
- 4) төзелгән, реконструкцияләнгән капиталъ төзелеш объектының техник регламент таләпләренә туры килүен раслый торган һәм төзелешне ғамәлгә ашыручи зат тарафыннан имзаланган документ;
- 6) капиталъ төзелеш объектының төзелгән, реконструкцияләнгән проект документациясе параметрларының, шул исәптән энергетика нәтиҗәлелеге таләпләренә һәм капиталъ төзелеш объектларын файдаланыла торган энергетика ресурсларын исәпләү приборлары белән тәэммин итү таләпләренә туры килүен раслый торган һәм төзелешне ғамәлгә ашыручи зат (төзүне ғамәлгә ашыручи зат, төзүче яисә төзүче яисә техник заказчи тарафыннан, төзелеш подряды шартнамәсе нигезендә реконструкцияләүне ғамәлгә ашырган очракта, шулай ук төзелеш контролен шартнамә нигезендә ғамәлгә ашыручи зат тарафыннан, индивидуаль торак төзелеше объектларын төзүне, реконструкцияләүне ғамәлгә ашыручи заттан тыш);

7) төзелгән, үзгәртеп корылған капиталъ төзелеш объектының техник шартларга туры килүен раслаучы һәм инженерлык-техник тәэммин итү чөлтәрләрен эксплуатацияләүне ғамәлгә ашыручи оешмалар вәкилләре тарафыннан имзаланган (алар булған очракта) документлар;

5) линия объектын төзү, реконструкцияләү очракларыннан тыш, төзелгән, реконструкцияләнгән капиталъ төзелеш объекты урнашуын, жир кишәрлеге чикләрендә инженерлык-техник тәэммин итү чөлтәрләре урнашуын һәм жир кишәрлекен план буенча оештыруны чагылдыра торган һәм төзелешне ғамәлгә

ашыручи зат (төзүне гамәлгә ашыручи зат һәм төзелеш, реконструкцияләү төзелеш подряды шартнамәсе нигезендә гамәлгә ашырылган очракта, төзүче оешма яисә техник заказчы) тарафыннан имзаланган схема;

9) төзелгән, реконструкцияләнгән капиталъ төзелеш объектының техник регламентлар һәм проект документлары таләпләренә, шул исәптән энергетика нәтижәлелеге таләпләренә һәм капиталъ төзелеш объектын кулланылучы энергетика ресурсларын исәпкә алу приборлары белән жиһазландыру таләпләренә туры килүе турында дәүләт төзелеш күзәтчелеге органы (дәүләт төзелеш күзәтчелеген гамәлгә ашыру каралган очракта) бәяләмәсе, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 54 статьясындағы 7 өлешендә каралган очракларда дәүләт экология контроле бәяләмәсе.

10) капиталъ төзелеш объектының Федераль закон нигезендә әзерләнгән техник планы.

Әлеге статьяның 3 өлешендәге 1, 2, 3 һәм 9 пунктларында күрсәтелгән документлар (аларның күчермәләре яисә алардагы белешмәләр) әлеге статьяның 3 өлешендә күрсәтелгән орган, әгәр төзүче күрсәтелгән документларны мөстәкыйль тапшырмаган булса, әлеге статьяның 3 өлешендә күрсәтелгән дәүләт органнарында, жирле үзидарә органнарында һәм дәүләт органнары яисә жирле үзидарә органнары карамагындағы оешмаларда соратып алына.

Әлеге статьяның 3 өлешендәге 1, 4, 5, 6, 7, 8 һәм 10 пунктларында күрсәтелгән документлар, әгәр күрсәтелгән документлар (аларның күчермәләре яисә аларда булган белешмәләр) дәүләт хакимиите органнары, жирле үзидарә органнары йә дәүләт органнарына яисә жирле үзидарә органнарына буйсынучы оешмалар карамагында булмаса, мөрәҗәгать итүче тарафыннан мөстәкыйль юллана. Әгәр әлеге статьяның 3 өлешендә күрсәтелгән документлар дәүләт хакимиите органнары, жирле үзидарә органнары карамагында булса, мондый документлар, әгәр төзүче күрсәтелгән документларны мөстәкыйль тапшырмаган булса, әлеге статьяның 3 өлешендә күрсәтелгән орган һәм оешмаларда соратып алына.

4. Башкарма комитет, объектны файдалануга тапшыруга рәхсәт бирү турында гариза кергән көннән алып жиде эш көне эчендә әлеге статьяның 3 өлешендә күрсәтелгән документларның булуын һәм рәсмиләштерүнен дәреслеген тикшерүне, капиталъ төзелеш объектын карауны һәм мөрәҗәгать итүчегә объектны эксплуатациягә кертүгә рәхсәт бирү турында яисә, кабул ителгән каарның сәбәпләрен күрсәтеп, шундый рәхсәт бирүдән баш тарту турында каар кабул итүне тәэммин итәргә тиеш. Төзелгән, реконструкцияләнгән капиталъ төзелеш объектын карап йөргәндә мондый объектның төзелешкә рәхсәттә күрсәтелгән таләпләргә, капиталъ төзелеш объектын төзүгә, реконструкцияләүгә жир кишәрләгенән шәһәр төзелеше планын төзүгә рәхсәт алу датасына билгеләнгән таләпләргә яисә линия объектын төзегән, реконструкцияләгән очракта, территорияне планлаштыру проекти һәм территорияне ызанлау проекти таләпләренә, шулай ук жир кишәрләгеннән рәхсәт ителгән файдалануга, Россия Федерациясенең жир һәм башка законнары нигезендә билгеләнгән чикләүләргә, проект документациясе таләпләренә, шул исәптән энергетика нәтижәлелеге таләпләренә һәм файдаланыла торган энергетика ресурсларын исәпкә алу приборлары белән тәэммин итү таләпләренә, индивидуаль торак объектын төзү, реконструкцияләү очракларыннан тыш, туры килүен тикшерү гамәлгә ашырыла. Капиталь төзелеш объектын төзегәндә, реконструкцияләгәндә дәүләт төзелеш күзәтчелеге гамәлгә ашырылган очракта, мондый объектны төзелешкә рәхсәт биргән орган тикшерми.

5. Объектны эксплуатациягә кертүгә рәхсәт бирүдән баш тарту өчен түбәндәгеләр нигез була:

- әлеге статьяның 3 өлешендә курсәтелгән документларның булмавы;
- капиталь төзелеш объектының жир кишәрлекенең шәһәр төзелеше планын төзүгә, реконструкцияләүгә рәхсәт алу датасына билгеләнгән капиталь төзелеш объектын төзүгә, реконструкцияләүгә туры килмәве яисә линия объектын төзегән, реконструкцияләгән очракта территорияне планлаштыру проекты һәм территорияне ызанлау проекты таләпләренә;
- капиталь төзелеш объектының төзелешкә рәхсәттә билгеләнгән таләпләргә туры килмәве;
- төзелгән, реконструкцияләнгән капиталь төзелеш объектының проект документациясе параметрларының туры килмәве. Әлеге нигез индивидуаль торак төзелеше объектларына карата кулланылмый;
- капиталь төзелеш объектының жир кишәрлекеннән рәхсәт ителгән файдалануга һәм (яисә) Россия Федерациясенең жир һәм башка законнары нигезендә шәһәр төзелеше регламенты төзелешенә рәхсәт алу өчен тәкъдим ителгән датага карата билгеләнгән чикләүләргә туры килмәве.

Объектны эксплуатациягә кертугә рәхсәт бирүдән баш тарту өчен, әлеге статьяның 5 өлешендә курсәтелгәннәрдән тыш, төзүче әлеге Кагыйдәләрнең 27 статьясындагы 12 өлешендә курсәтелгән таләпләрне үтәмәгән. Мондый очракта объектны файдалануга тапшыруга рәхсәт әлеге Кагыйдәләрнең 27 статьясындагы 12 өлешендә курсәтелгән проект документациясе бүлекчәләренең күчермәләре күчермәсeneң бер нәсхәсе буенча инженерлык-техник тәэммин итү чeltәrlәре турында, әлеге Кагыйдәләрнең 27 статьясындагы 12 өлешендә курсәтелгән проект документациясе бүлекчәләренең күчермәләре күчермәссе яисә индивидуаль торак төзелеше объекты урнаштыру урынын билгеләп, жир кишәрлекен планировка оешмасы схемасының күчермәссе күчермәсен тапшырганнан соң гына бирелә.

6. Объектны эксплуатациягә кертугә рәхсәт бирүдән баш тартуга карата суд тәртибендә дәгъва белдерелергә мөмкин.

7. Объектны файдалануга тапшыруга рәхсәт төзелгән капиталь төзелеш объектын дәүләт исәбенә кую, реконструкцияләнгән капиталь төзелеш объектын дәүләт исәбенә алу документларына үзгәрешләр керту өчен нигез була.

Объектны файдалануга кертугә мәжбүри күшымта булып мөрәҗәгать итүче тарафыннан тапшырылган капиталь төзелеш объектының Федераль закон нигезендә әзерләнгән техник планы тора.

Объектны файдалануга тапшыруга рәхсәттә аны дәүләт кадастрынан исәбенә алу өчен кирәkle күләмдә капиталь төзелеш объекты турында белешмәләр курсәтлергә тиеш. Мондый белешмәләрнең составы Федераль закон нигезендә билгеләнгән техник планның график һәм текст өлешиләрендә белешмәләр составына карата таләпләргә туры килергә тиеш.

Капиталь төзелеш объектын төзү тәмамланғаннан соң төзелеш алыш баручы зат мондый объектны төзүчегә инженер тикшеренүләре нәтижәләрен, проект документациясен, капиталь төзелеш объектын инженер-техник тәэммин итү чeltәrlәре эшләрен, конструкцияләрен, кишәрлекләрен таныклау актларын, мондый объектны эксплуатацияләү өчен кирәkle башка документларны тапшырырга тиеш.

8. Объектны файдалануга кертугә рәхсәт рәвеше Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан вәкаләт бирелгән башкарма хакимиятнең федераль органы тарафыннан билгеләнә.».

2. Әлеге каарны веб-адрес буенча «Татарстан Республикасының хокукый мәгълүматның рәсми порталы»нда урнаштыру юлы белән игълан итәргә: <http://pravo.tatarstan.ru> һәм веб-адрес буенча Интернет мәгълүмат-

телекоммуникация чөлтөрөндө Азнакай муниципаль районының рәсми сайтында:
<http://aznakayevo.tatarstan.ru>.

3. Өлөгө каарның үтәлешен тикшереп торуны Татарстан Республикасы Азнакай муниципаль районаны Микулино авыл җирлөгө Советының торак-коммуналь хужалық, төзекләндерүү, экология һәм җир мәсьәләләре буенча дайими комиссиясенә йөкләргө.

Рәис

И.А. Такиуллин